

Aðgerðaráætlun gegn einelti í grunnskólum Akraness

Skóla- og frístundasvið Akraneskaupstaðar

Endurskoðun apríl 2019

Efnisyfirlit

Efnisyfirlit.....	1
Formáli	2
Skilgreining á einelti	3
Aðgerðaáætlun gegn einelti	4
Almennar forvarnir	5
Sértækar forvarnir.....	6
Viðbragðsáætlun	7
Skráningarform - yfirlit	9
<i>Könnunarþrep – áætlun</i>	<i>11</i>
<i>Könnunarþrep – viðtal við foreldra</i>	<i>12</i>
<i>Könnunarþrep – viðtal vegna eineltis</i>	<i>13</i>
<i>Könnunarþrep - bekkjarfundur</i>	<i>14</i>
<i>Lausnaþrep – áætlun</i>	<i>15</i>
<i>Lausnaþrep – viðtal við foreldra</i>	<i>16</i>
<i>Lausnaþrep – viðtal vegna eineltis.....</i>	<i>17</i>
<i>Lausnaþrep - bekkjarfundur</i>	<i>18</i>
<i>Eftirfylgd – áætlun</i>	<i>19</i>
<i>Eftirfylgd – viðtal við foreldra</i>	<i>20</i>
<i>Eftirfylgd – viðtal vegna eineltis</i>	<i>21</i>
<i>Eftirfylgd - bekkjarfundur</i>	<i>22</i>

Formáli

Fjölskylduráð skipaði starfshóp í júní 2012 sem hafði það hlutverk að semja skilgreiningu á hvað er einelti, skilgreina verkferla og útbúi skráningarform vegna eineltismála í grunnskólum á Akranesi. Starfshópnum var einnig falið að endurskoða þær líðan kannanir sem gerðar eru í grunnskólunum. Starfshópin skipaði Brynhildur Benediktsdóttir, náms- og starfsráðgjafi Brekkubæjarskóla, Sigríður Ragnarsdóttir, náms- og starfsráðgjafi Grundaskóla, Sigurveig Sigurðardóttir og Birgir Guðmundsson sálfræðingar sérfræðiþjónustu Fjölskyldustofu. Birgir var í leyfi skólaárið 2012-2013 og tók Nanna María Elfarsdóttir kennari í Brekkubæjarskóla hans sæti. Starfshópurinn skilaði tillögum sínum, *Aðgerðaráætlun gegn einelti í grunnskólum á Akranesi*, til Fjölskylduráðs á 99. fundi ráðsins þann 30. október 2012. Fjölskylduráð samþykkti tillögurnar og fól skólastjórum að kynna þær og koma þeim til framkvæmda í grunnskólunum.

Endurskoðun á aðgerðaráætluninni var unnin í apríl 2019 af Sigríði Ragnarsdóttir og Bertu Ellertsdóttir, náms- og starfsráðgjöfum Grundaskóla, Brynhildi Benediktsdóttir náms- og starfsráðgjafa Brekkubæjarskóla, Dagný Hauksdóttir deildarstjóra stoðþjónustu Brekkubæjarskóla og Friðbjörg Eyrúnu Sigvaldadóttir verkefnastjóra skóla- og frístundasviðs.

Skilgreining á einelti

Einelti er ójafn leikur þar sem einn aðili eða fleiri hafa ítrekað farið yfir persónuleg mörk annars aðila með líkamlegu, andlegu eða félagslegu ofbeldi eða félagslegri einangrun

Einelti getur þrífist alls staðar þar sem samskipti eiga sér stað án tillits til aldurs fólks, vitsmunafroska, efnahags, stéttar, stöðu eða búsetu

Aðgerðaáætlun gegn einelti

Vinna gegn einelti miðar að því að bæta samskipti, koma í veg fyrir að samskipti þróist í einelti og bregðast við á skipulegan hátt ef einelti á sér stað

Aðgerðaráætlun skiptist í þrjá hluta, almennar forvarnir, sértækar forvarnir og viðbragðsáætlun

Forvarnarhluta aðgerðaráætlunarinnar skal útfæra nánar í hverjum skóla í samræmi við uppeldisstefnu skólanna.

Sértækar forvarnir skulu útfærðar af eineltisteymi. Í þeirri útfærslu á að koma fram skipulag sértækra forvarna í hverjum árgangi. Einnig hver er ábyrgðar- og framkvæmdaaðili

Aðgerðaráætlun skal endurskoða eftir þörfum

Almennar forvarnir

- Góður starfsandi
- Jákvæður skólabragur
- Kynningar á uppeldisstefnu skólanna
- Öflugt foreldrasamstarf
- Bekkjarfundir
- Vinahópar
- Sjálfstyrkingarnámskeið
- Atvinnutengt nám
- Líðan-vitnisburðir
- Félagsfærninámskeið fyrir nemendur s.s. Snillinganámskeið
- Foreldrafærninámskeið

Sértækar forvarnir

- Leit að börnum í áhættuhópi
 - Kannanir á líðan og einelti
 - Tengslakannanir
- Árleg fræðsla um aðgerðaráætlun fyrir starfsfólk skólanna
- Fræðsla um einelti á foreldrafundum
- Regluleg fræðsla um einelti fyrir nemendur skólanna
- Skilgreint hlutverk nemendaráða í forvörnum gegn einelti
- Skólareglur
- Bekkjarfundir
- Bekkjasáttmálar gegn einelti
- Húsnæði og umhverfi skóla skoðað skipulega
- Upplýsingar til grenndarsamfélagsins um vinnuferli, s.s. Þorpsins, íþróttafélaga, skáta, kirkjustarfs
- Dagur gegn einelti, 8. nóvember ár hvert, helgaður forvörnum gegn einelti

Viðbragðsáætlun

Engin tvö eineltismál eru eins og því þarfnast þau mismunandi og mismikillar íhlutunar, þó skulu eftirfarandi hlutverk, boðleiðir og verklag/vinnuferli alltaf höfð til hliðsjónar

Hlutverk og boðleiðir:

1. Eineltisteymi er starfrækt við skólana. Það skipa fulltrúar skólastjórnenda og stoðþjónustunnar. Kennarar eru kallaðir inn þegar við á. Teymið fundar reglulega
2. Sá sem fær upplýsingar um einelti vísar því til teymisstjóra sem kallar til eineltisteymi skólans, sem setur það í þann farveg sem við á. Sá farvegur skiptist í könnunarþrep, lausnaþrep og eftirfylgd
3. Eineltisteymið ber ábyrgð á að gera áætlun um sértækar forvarnir á hverju hausti og framfylgja viðbragðsáætlun skóla. Foreldrar og skóli geta leitað ráðgjafar hjá skóla- og frístundasviði Akraneskaupstaðar ef ekki tekst að finna viðunandi lausn innan skóla

Foreldrar eða skólar geta óskað eftir aðstoð sérstaks fagráðs sem starfar á ábyrgð mennta- og menningarmálaráðuneytis ef ekki tekst að finna viðunandi lausn innan skóla eða sveitafélags

Leiðbeinandi verklag/vinnuferli fyrir eineltisteymi:

Tilkynning

Allar tilkynningar um einelti eru teknar alvarlega

Öllum er heimilt að tilkynna einelti. Það á við aðila bæði innan skóla: nemendur og starfsfólk og aðila utan skóla s.s. foreldra, aðra aðstandendur, frístundakennara og íþróttapjálfa

Fylla skal út tilkynningu á þar til gert eyðublað. Tilkynningu má skila til allra starfsmanna skólans

Tilvísandi skal fá ljósrít af tilkynningu

Sá sem tekur við tilkynningu um einelti afhendir hana skólastjóra sem kallar saman eineltisteymið sem tekur málið til meðferðar innan tveggja daga

Skipuleg skráning málsmeðferðar hefst

Könnunarþrep

Eineltisteymið kemur saman og gerir framkvæmdaáætlun í samræmi við viðbragðsáætlun og aflar frekari gagna

Teymið skipar ábyrgðaraðila sem ræðir við málsaðila og foreldra þeirra, fyrst þann sem eineltið beinist að, síðan þann/þá sem taldir eru standa fyrir eineltinu

Athuga þarf að stundum er æskilegra að sitthvor aðilinn tali við geranda og þolanda

Ábyrgðaraðili teymisins ræðir við aðra aðila ef talin er þörf á til að varpa skýrara ljósi á málið

Könnun máls skal lokið innan tveggja vikna frá því að tilkynning un einelti barst

Könnunarþrepi lýkur með lausnaáætlun

Ákvörðun um lausnaleið er tekin á grundvelli niðurstaðna og í samráði við málsaðila og eru þeir upplýstir um niðurstöðuna í samráði við foreldra málsaðila

Lausnaþrep

Unnið er samkvæmt lausnaáætlun

Skoða hvort veita þurfi stuðning við bekkinn/hópinn

Skoða hvort þörf sé á að veita upplýsingar til grenndarsamfélagsins

Lausnaþrepi lýkur, með áætlun um eftirfylgd, þegar aðilar máls eru sammála um að viðunandi lausn sé náð

Eftirfylgd

Eineltisteymið heldur áfram samráði við foreldra málsaðila samkvæmt eftirfylgdaráætlun í allt að 6 mánuði

Sá sem einelti beindist að og sá/þeir sem stóðu fyrir eineltinu fá skipulegan stuðning og aðhald í a.m.k. 6 mánuði frá sitthvorum aðilanum

Málinu lokað með undirskrift

Skráningarform - yfirlit

1. Tilkynning um einelti
2. Könnunarþrep
 - a. Áætlun
 - b. Viðtal við foreldra
 - c. Viðtal vegna eineltis
 - d. Bekkjarfundir
3. Lausnaþrep
 - a. Áætlun
 - b. Viðtal við foreldra
 - c. Viðtal vegna eineltis
 - d. Bekkjarfundir
4. Eftirfylgd
 - a. Áætlun
 - b. Viðtal við foreldra
 - c. Viðtal vegna eineltis
 - d. Bekkjarfundir
5. Lok máls – skráð með dagsetningu og undirskrift málsaðila á tilkynningareyðublað

Númer: _____

Tilkynning – grunur um einelti

Einelti er ójafn leikur þar sem einn aðili eða fleiri hafa ítrekað farið yfir persónuleg mörk annars aðila með líkamlegu, andlegu eða félagslegu ofbeldi eða félagslegri einangrun.

Einelti getur þrífist alls staðar þar sem samskipti eiga sér stað án tillits til aldurs fólks, vitsmunabroska, efnahags, stéttar, stöðu eða búsetu.

Dagsetning: _____

Nemandi: _____ Bekkur: _____

Stutt lýsing s.s hvernig, hvar, hvenær, hve lengi.

Meintir gerendur:

Tilkynnt af / tengsl við þolanda:

Undirskrift móttakanda

Ljósrit af blaði afhent tilkynnanda

Máli lokið:

Dags. _____

Undirskrift: _____

TRÚNAÐARMÁL

Könnunarþrep - áætlun

Nemandi: _____ Bekkur: _____ dags. _____

- Viðtöl við þolendur/gerendur
- Viðtöl við foreldra þolenda/gerenda
- Viðtöl við málsaðila sem mögulega koma að málinu (starfsfólk, nemendur)
- Fylgst með þolendum í frímínútum
- Skoða niðurstöður nýjustu líðan könnunar
- Tengslakönnun lögð fyrir
- Bekkjarfundir
- Atvikaskrá haldin

Umsjónaraðili: _____

Foreldri: _____

Könnunarþrep – viðtal við foreldra

Foreldrar: _____ Dags: _____

Nemandi: _____ Bekkur: _____

- Ræða tilkynningu
- Hver er upplifun foreldra?
- Hefur svipuð staða komið upp áður?

Umsjónaraðili: _____

TRÚNAÐARMÁL

Könnunarþrep – viðtal vegna eineltis

Nafn: _____ Staða _____ dags. _____

- Veistu af hverju þú ert hérna?
- Á hvaða hátt eiga atvikin sér stað (hvað er sagt og hvað er gert, nákvæm lýsing)?
- Hvenær og hvar var seinasta tilfellið – nýlega?
- Hvar eiga atvikin sér stað (í útivistinni, í fatahenginu, í tíma, í leikfimi, í sturtunni...)?
- Hve oft (hverjum degi, annan hvern dag...einu sinni í viku)?
- Hve lengi hefur það staðið yfir?
- Er einhver foringi? Fylgja einhverjir með?
- Hvað hefur verið gert?
- Veit fjölskyldan af þessu

Umsjónaraðili: _____

Könnunarþrep - bekkjarfundur

Bekkur _____ dags. _____

- Setjast í hring og ræða samskiptin í bekknum, gildin og bekkjarsáttmálann. Gefa öllum kost á að ræða málin
- Ræða hvort einhver / einhverjir verði fyrir meiri stríðni, poti, djóki en aðrir
- Brýna fyrir nem að það skiptir máli að segja frá og að það geti verið allt starfsfólk og foreldra

Umsjónarkennari: _____

Lausnaþrep - áætlun

Nemandi: _____ Bekkur: _____ dags. _____

- Viðtöl við foreldra þolenda/gerenda
- Upplýsa alla málsaðila um lausnaáætlun
- Fara yfir hlutverk og ábyrgð starfsfólks á því svæði sem við á
- Viðtöl við þolendur/gerendur eins og þurfa þykir
- Bekkjarfundir
- Eftirlitskerfi í frímínútum
- Upplýsingar til grenndarsamfélagsins

Umsjónaraðili: _____

Lausnærep – viðtal við foreldra

Foreldrar: _____ Dags: _____
Nemandi: _____ Bekkur: _____

- Fara yfir hver staðan er
- Hver er upplifun foreldra?
- Kynna áætlun

Umsjónaraðili: _____

Lausnærep – viðtal vegna eineltis

Nemandi: _____ Bekkur: _____ dags. _____

- Veistu af hverju þú ert hérna?
- Hver er þín upplifun?
- Hvernig líður þér í skólanum, heima, í tómstundum?
- Hvernig vinur viltu vera?
- Hvaða lausnir sérð þú í stöðunni?

Umsjónaraðili: _____

Lausnaþrep - bekkjarfundur

Bekkur _____

dags. _____

- Skilgreina hugtakið einelti – sjá skilgreiningu skólanna
- Setjast í hring og ræða hvernig slæm samskipti geta þróast út í einelti. Ræða birtingarmyndir eineltis – líkamlegt, andlegt og munnlegt ofbeldi svo og félagsleg útskúfun. Nefna þann sem hefur orðið fyrir áreitinu (ef foreldrar leyfa).
- Ræða samskiptin í bekknum, gildin og bekkjarsáttmálann. Gefa öllum kost á að ræða málin.
- Ræða hvað betur má fara (úrlausnir) – fá hugmyndir frá nemendum
- Brýna fyrir nemendum að láta vita ef þau hafa grun um að einhverjum líði ekki vel. Þetta skiptir skólann máli
- Ræða um að við getum ekki breytt hegðun annarra. Við verðum að byrja á okkur sjálfum og hafa þannig áhrif á aðra. Góð samskipti byrja hjá mér og það er okkar samábyrgð að búa til góðan anda í bekknum

Umsjónarkennari: _____

Eftirfylgd - áætlun

Nemandi: _____ Bekkur: _____ dags. _____

- Stuðningur við einstaklinga/hópa
- Áframhaldandi viðtöl við þolendur/gerendur
- Bekkjarfundir
- Viðtöl við foreldra þolenda/gerenda
- Upplýsa um lok

Umsjónaraðili: _____

Eftirfylgd – viðtal við foreldra

Foreldrar: _____ Dags. _____

Nemandi: _____ Bekkur: _____

- Fara yfir hver staðan er
- Hver er upplifun foreldra?
- Er málinu lokið? Ef ekki hvað þá?

Umsjónaraðili: _____

Eftirfylgd – viðtal vegna eineltis

Nemandi: _____ Bekkur: _____ dags. _____

- Hver er þín upplifun?
- Hvernig hefur gengið?
- Finnst þér einhverjar breytingar hafa átt sér stað?

Umsjónaraðili: _____

Eftirfylgd - bekkjarfundur

Bekkur _____ dags. _____

- Ræða samskiptin í bekknum, gildin og bekkjarsáttmálann. Gefa öllum kost á að ræða málin.
- Setjast í hring og ræða hvort einhverjar breytingar orðið frá því síðast
- Ræða hvað vel hefur tekist og ræða hvað gera má enn betur (úrlausnir) – fá hugmyndir frá nemendum
- Brýna fyrir nemendum að láta vita ef þau hafa grun um að einhverjum líði ekki vel. Þetta skiptir skólann máli
- Ræða um að við getum ekki breytt hegðun annarra. Við verðum að byrja á okkur sjálfum og hafa þannig áhrif á aðra. Góð samskipti byrja hjá mér og það er okkar samábyrgð að búa til góðan anda í bekknum

Umsjónarkennari: _____